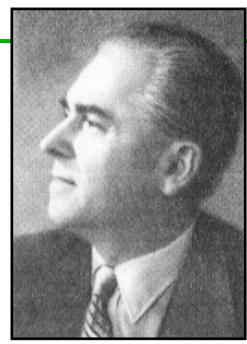

Педагогічні ВІСТІ

Травень, 2016 року

НАУКОВІ ГОРИЗОНТИ УДПУ

В. В. СОКИРСЬКА,
проректор з наукової роботи та міжнародного співробітництва

Щороку, в третю суботу травня в Україні відзначається професійне свято працівників науки, встановлене Указом Президента України від 14 лютого 1997 року — День науки. Визнання цього свята на рівні держави стало підтримкою ініціативи відомих науковців, наукових установ, а також професійних спілок України.

Існує також і Всесвітній день науки в ім'я миру та розвитку (World Science Day for Peace and Development), який відзначається з ініціативи ЮНЕСКО 10 листопада з метою підвищення усвідомлення важливості науки громадськості цілого світу. Проведення цього дня було рекомендоване ще в 1999 р. на Всесвітній науковій конференції, що проводилася в Будапешті. ЮНЕСКО заснувала Всесвітній день науки, проголосивши його на загальній конференції у 2001 р. У глобальному масштабі цей день був уперше відзначений 10 листопада 2002 р.

Україна — це держава з високим рівнем освіти і науки. Сьогодні в Україні працює Національна академія наук (НАН) України, заснована 27 листопада 1918 р., структура якої включає 3 секції, що об'єднують 14 відділень наук, 5 регіональних центрів подвійного з Міністерством освіти і науки України підпорядкування, 168 наукових установ та 46 організацій і підприємств дослідно-виробничої бази. Важливим кроком на шляху здійснення системних реформ у нашій державі та врегулюванні низки проблемних питань у науковій сфері став новий Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність», що набрав чинності 16 січня 2016 р.

Плідно працює в царині науки й Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини. У його складі 40 кафедр, 3 науково-дослідні центри подвійного підпорядкування НАПН України, НАН України та МОН України, 24 науково-дослідних лабораторії, 15 наукових шкіл (579 викладачів, з яких — 47 докторів наук, професорів, 293 кандидатів наук, доцентів).

Особлива увага в університеті сьогодні приділяється належній підготовці науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації, яка здійснюється через ефективну діяльність аспірантури, докторантури, надання науково-методичної та організаційно-практичної допомоги здобувачам у виконанні наукових досліджень. Підготовка науково-педагогічного персоналу забезпечується також виконанням 2 фундаментальних та 4 прикладних наукових досліджень, що фінансуються за рахунок коштів державного бюджету,

проведенням наукових досліджень в межах кафедральної тематики, видавничою діяльністю, сучасним інформаційним, експертним, патентно-ліцензійним обслуговуванням науково-дослідного процесу, регіональним та міжнародним співробітництвом.

В аспірантурі та докторантурі університету успішно навчаються 85 аспірантів та 11 докторантів, 2 аспіранти - громадяни Республіки Сербії та Китайської Народної Республіки. У 2015-2016 навчальному році викладачами університету захищено 22 дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук та 3 дисертації на здобуття наукового ступеня доктора наук.

Продовжують роботу дві спеціалізовані вчені ради із захисту докторських та кандидатських дисертацій. У спецрадах університету за період 2015-2016 навчального року захищено 50 дисертацій, серед яких 13 дисертації викладачами нашого університету і 37 — представниками інших ВНЗ України.

Реформування вищої освіти в Україні передбачає і зміну підходів до підготов-

вищої освіти (тобто в аспірантурі (ад'юнктурі) вищій навчальній закладі (науковій установі) зобов'язані отримати відповідну ліцензію. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі (ад'юнктурі) здійснюється за освітньо-науковою програмою та навчальним планом, що затверджуються вченою радою університету для кожної спеціальності.

Істотні зміни відбуваються і в матеріальному захисті аспірантів та докторантів. У разі, якщо аспірант (ад'юнк) чи докторант достроково захистив дослідження, він

отримує право на виплату залишку стипендії та оплачувану відпустку. Рішенням вченої ради аспіранту (ад'юнкту) може бути призначено два наукових керівники з відповідним розподілом годин навчального навантаження та обов'язків між ними.

Докторантура може бути відкрита за рішенням вченої ради університету за наявності не менше трьох докторів наук з відповідної спеціальності. Діяльність докторантури здійснюється без отримання ліцензії. До докторантури прийматимуться особи, що потребують завершення наукового дослідження та оформлення його результатів у вигляді дисертації, монографії чи наукової доповіді за сукупністю статей.

Здобуття наукового ступеня доктора наук можливе і без перебування в докторантурі, шляхом самостійної підготовки наукових досяг-

нень до захисту. При цьому призначення консультанта є обов'язковим.

Інститут здобувачів продовжує існувати, але тільки для тих осіб, які професійно провадять наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи. Такі особи прикріплюються терміном до п'яти років до аспірантури університету, якщо для такої спеціальності є ліцензія на провадження освітньої діяльності на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти. Здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою (ад'юнктуру) передбачає повне та успішне виконання відповідної освітньо-наукової програми та навчального плану аспірантури (ад'юнктури) згідно із затвердженими в установленому порядку індивідуальним навчальним планом та індивідуальним планом наукової роботи прикріпленої особи та публічний захист дисертації у спеціалізованій вченій

радї. Навчання таких осіб, а також їх наукове керівництво здійснюється за кошти університету.

Сучасні науковий і освітній процеси у ВНЗ потребують розвитку різних форм міжнародного співробітництва. Дотримуючись вимог часу, в нашому університеті було проведено реорганізацію, у ході якої створено відділ наукових досліджень, інновацій та міжнародного співробітництва, призначено координатора з міжнародного співробітництва, які підпорядковуються проректору з наукової роботи та міжнародного співробітництва. Метою діяльності цих структурних підрозділів ВНЗ стало сприяння його інтегра-

ції у європейську і світову систему освіти, організація та забезпечення міжнародної академічної мобільності викладачів та студентів, участь у міжнародних наукових та освітніх програмах тощо.

У зв'язку зі змінами у порядку присвоєння вчених звань науковим і науково-педагогічним працівникам, які передбачають наявність сертифікату відповідно до Загальноєвропейської рекомендації з мовної освіти та сертифікату про стажування у закордонному навчальному закладі чи науковій установі, у 2015-2016 навчальному році університетом укладено більше десяти нових угод про співпрацю з закордонними навчальними закладами, що створює сприятливі умови для проходження викладачами наукових стажувань, написання наукових досліджень, отримання мовної практики, а для студентів відкриваються нові можливості здійснення академічної мобільності на досить вигідних фінансових умовах.

Результатом наполегливої і плідної роботи в цьому

Павла Тичини удостоєний Гран-прі «Лідер міжнародної діяльності» та відзначений дипломом за презентацію досягнень і впровадження педагогічних інновацій у національний освітній простір. Серед інших нагород, з якими повернулася делегація університету з виставки «Сучасні заклади освіти-2016», — сертифікат «За якість наукових публікацій» за показниками рейтингу міжнародної наукометричної бази даних Scopus, Почесна грамота ректору університету, доктору педагогічних наук, професору Олександрю Безлюдному за плідну організаційну діяльність із забезпечення якості національної освіти та сертифікати за участь у проведенні круглого столу та конференції.

Із досягненнями нашого університету та його можливостями на цій виставці знайомилися абітурієнти та їх батьки, що у свою чергу сприяє ефективній профорієнтаційній роботі та популяризує університет на всеукраїнському рівні.

І це ще не всі досягнення, якими заявив про себе наш університет. Видавничою службою «УРАН» на замовлення сайту Освіта.ua у квітні поточного року було здійснено наукометричний моніторинг суб'єктів науково-видавничої діяльності України за показниками бази даних SciVerse Scopus, на підставі якого складено рейтинг українських вищих навчальних закладів. До бази даних Scopus включено 128 вищих навчальних закладів України. У рейтинговій таблиці Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини посів 50 місце (кількість публікацій — 81, кількість цитувань — 328, індекс Гірша — 10).

Результати рейтингу ВНЗ відображено в показниках бази даних Scopus, що є інструментом для відстеження цитованості наукових статей, які публікуються навчальним закладом або його співробітниками. Доступ до публікацій наших викладачів є можливим завдяки розміщенню їх в інституційному репозитарії університету та опублікуванню у фахових виданнях, що входять до переліку ДАК України та світових наукометричних баз даних.

У цьому напрямі ефективно працює редакційний відділ університету.

(Закінчення на стор. 2)

ки кадрів вищої кваліфікації. Кабінет Міністрів України своєю постановою від 23 березня 2016 р. затвердив Порядок підготовки здобувачів ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах. Принагідно хочу заспокоїти тих, хто розпочав навчання в аспірантурі та докторантурі університету до прийняття цієї постанови. Вони продовжують навчання в межах передбаченого терміну підготовки відповідно до Положення про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 березня 1999 р. №309.

Нормативний термін підготовки доктора філософії в аспірантурі (ад'юнктурі) становитиме тепер чотири роки за денною, вечірньою і заочною формами навчання, а підготовки доктора наук у докторантурі лише заочною (денною) формою навчання — два роки.

Для провадження освітньої діяльності на третьому (освітньо-науковому) рівні

